

1841

Emendationes Aeschyleae

Friedrich Wilhelm Schneidewin

Dissertation

[Let us know how access to this document benefits you.](#)

Follow this and additional works at: <https://repository.brynmawr.edu/digitizedbooks>

 Part of the [Classical Literature and Philology Commons](#)

Custom Citation

Schneidewin, Friedrich W. *Emendationes Aeschyleae*. Gottingae: Dieterich, 1841. Print.

This paper is posted at Scholarship, Research, and Creative Work at Bryn Mawr College. <https://repository.brynmawr.edu/digitizedbooks/110>

For more information, please contact repository@brynmawr.edu.

I N D E X S C H O L A R U M

PUBLICAE ET PRIVATIM
IN ACADEMIA

GEORGIA AUGUSTA

PER SEMESTRE HIBERNUM

ANNI MDCCCXLI—MDCCCXLII.

HABENDARUM

PER DIES A XXV. USQUE AD XXX. OCTOBRIS
INCIPIENDARUM

PER DIES A XIV. USQUE AD XIX. MARTII
FINIENDARUM.

Ranke

Schneidewin

Praemissae sunt Emendationes Aeschyleae.

GOTTINGAE

TYPIS EXPRESSIT OFFICINA DIETERICHIANA.

ACADEMIAE GEORGIAE AUGUSTAE

PRORECTOR

FRIED. BERGMANN D.

CUM SENATU.

Aeschylearum fabularum studium apud Anglos florentissimum cum apud nostrates multos per annos iacuisset, sive quod in C. G. Schuetzii curis acquiescerent, sive quod singulari summi poetae difficultate perversissimisque criticorum Francogallicorum iudiciis absterrentur, sive denique quod principem grammaticorum nostrae aetatis, qui ante hos iam quadraginta annos spem editionis fecerat, expectandum censerent: inde ab aliquot lustris ita illud resuscitatum est, ut doctissimi homines vel in emendando vel in explicando poeta certatim elaborare gestiant. Nam postquam A. Wellauerus verba poetae a Schuetzio, Bothio aliis licentius demutata ad fidem librorum veterum laudabili studio revocavit artique criticae unde tuto proficisceretur substravit idoneum fundamentum, F. G. Welckerus autem ingeniosissimis de arte tragica Aeschyli commentationibus animos hominum ad poetam mirifice convertit, non desuere, qui in singulis fabulis illustrandis haud contemnendam operam collocarent. Et nuperime F. Bambergerus, qui iam antea de poeta suo singularibus libellis eximie meruisset, difficillimam fabulam ita edidit, ut et multa scripturae vitia felici acumine ingenii removerit et singulorum locorum universaeque fabulae intellectum saluberrimis notationibus praeclare adiuverit. Verum enimvero Choephoroe, Orestiae fabula media, tantis obruta est difficultatibus, ut vix in hominem cadere videatur, omnes ita expedire, nusquam ut adhaerescas. Quare qui huius fabulae miserrimam condicionem cognoverit, in cuius causas scite inquisivit vir immortalis, qui indelebile nobis desiderium reliquit, in Zimmermanni Diar. Philol. 1836, 1. p. 14 sqq., is non mirabitur, nec Bambergerum omnia enodasse et restare quae aliis indaganda reliquerit. Nos igitur locis aliquot nondum persanatis medicinam, si possimus, allaturi exploratis prius iis quae doctis hominibus placuisse accepimus, nostram sententiam conabimur reddere commendabiliorem.

Miserat Clytaemnestra diro somnio exterrita cum choro captivarum Troianarum ad inferias Agamemnoni, quem somniorum interpretes irasci monuissent, fundendas filiam Electram. Ea quid potissimum in offerendis libaminibus sibi proloquendum esset a choro edocta invocatis diis inferis ad compellendum patrem his verbis se confert, verss. 124 sqq. (129 sqq. Well.):

Κὰ γὼ χέουσα τὰςδε χέρνιβας βροτοῖς
λέγω, καλοῦσα πατέρ, ἐποίκιτρον τ' ἐμὲ
φίλον τ' Ὀρέστην, πῶς ἀνάξομεν δόμοις;

Sic fere codices. Versu primo Mediceus supra voc. βροτοῖς monstrat γο.

νεκροῖς, quam correctionem esse grammatici prodit id quod in Guelf. ex alio fonte ducto voci *βοτοῖς* idem *νεκροῖς* suprapositum visitur. Placuit haec scriptura R. Engero de Aeschyleis antistr. respons. p. 7. Nam *βοτοῖς* quidem vix ullo pacto poterit defendi. Neque enim cum Stanleio ita tuebimur, ut cll. vers. 117. *τοῖς γῆς ἐνεσθαι βοτοῖς* audiamus, qui diis inferis antea invocatis opponantur; neque rursus cum Klausenio hanc vocem a verbo *χέουσα* violenter divulsam ad *χέρονιβας* retrahemus, ut hoc dativo brevius ostendatur idem quod est v. 84. *ὡς νόμος βοτοῖς ἐστί*. Tam contortas machinas hodieque adhiberi mirere: sed Klausenius ubique aperta et plana spernit; difficilia et obscura captat. Si Aeschylus illam sententiam efferre voluisset, debuerat *βοτωῶν* ponere, quod ipsum Henr. Lud. Ahrens noster rescribendum arbitratus est in censura libri Bambergeriani Hall. ALZ. 1844, nr. 68. p. 538. Verum id et mire languet nec praesidium habet in v. 476. *δαῖτες ἐννομοὶ βοτωῶν*, ubi *ἐννομοὶ* adiectum efficit, ut color sententiae immutetur. G. Hermannus olim Observatt. Critt. p. 63. *φθιτοῖς* proposuit, cll. Perss. v. 215. *Δεύτερον δὲ χορὴ χοῶς Γῆ τε καὶ φθιτοῖς χέουσαι*. Sed hoc pariter atque *νεκροῖς* h. l. videtur latius patere quam quod aptum iudices, cum unius patris auxilium expetat regia virgo. Sufficeret, opinor, *πεδοῖ*, h. e. *in tumulum patris*, sed infra probabiliorem emendationem exprompturi sumus. Ceterum forma *πεδοῖ* Aeschylō adamata (Prom. 272.) pluribus locis nunc obscurata est, vid. Bambergerum ad v. 606., eademque fortasse reddenda Eum. 253. *Τὸ δειρόν πέδω χύμενον οἴχεται*, v. 457. *ἰὸς ἐκ φρονημάτων πέδω πεσών*, et v. 623. *Τὸ μηρὸς αἰμ' ὀμαιμον ἐκχέας πέδω*, cll. Choeph. v. 43. Aeschylus ubique *ΠΕΔΟΙ* scripserat, quod qui *ἀρχαίαν σημασίαν* mutarunt grammatici non ubique videntur recte interpretati esse. Cum sententia confer v. 156. *Ἐχει μὲν ἤδη γαπίτους χοῶς πατήρ*. v. 79. *Τύμβω χέουσα τάςδε κηδείους χοῶς*. v. 84. *Χέουσα τόνδε πέλανον ἐν τύμβω πατρός*, cll. Soph. El. 432 sqq.

Difficiliora quae proxime secuntur. In quibus qui primus offendit Des. Heraldus, haec ita emendabat:

*Καὶ γὰρ χέουσα τάςδε χέρονιβας, χοῶς
λέγω, καλῶ σε, πάτερ, ἐποικτιρόν τ' ἐμὲ κτλ.*

Ubi quis aequo animo ferat et non Aeschyleae orationis magnificentiae prorsus incongruum iudicet illud *χέρονιβας, χοῶς λέγω*? Quasi deceat Electram in eo luctu commonefacere, *χέρονιβας* iam non dici τὸ ἐπιχέομενον χερσὶν ὕδωρ, sed aquam lustralem! Illud tamen sensit Heraldus, orationem ad patrem ipsum debere flecti, ut in superioribus Mercurium ipsum invocaverat Electra. Verum cum oratio deinde per particulam *πῶς*, quam ἀντὶ τοῦ ὅπως positam nugatur scholiasta, cum praegresso imperativo *ἐποικτιρόν* non satis apte iungi videretur scholasticum verborum iunctura *καλοῦσα πατέρ', ἐποικτιρόν τ' ἐμέ*, diversissima excogitarunt grammatici, quibus illam orationis asperitatem levigarent. Primus Stanleius in curis secundis *ἐποικτιροῦν γ' ἐμὲ* coniecit, *πῶς ἀνάξομεν δόμοις* (quomodo imperabimus in aedibus) patienter tulit. G. autem Hermannus l. c. „quae illa”, inquit, „tam praefracta est et plane rudis verborum nectendorum ratio, *καλοῦσα πατέρ', ἐποικτιρόν τ' ἐμέ?*” Quare totum locum ita refingebat:

Καγὼ χέουσα τὰςδε χέρονίβας φθιτοῖς
 Λέγω, καλοῦσα πατιῆ', ἐποίκιτιέριεν ἐμέ,
 Φίλον τ' Ὀρέστην, ὡς ἀνάξομεν δόμοις.

„Ego quoque (?) has inferias diis manibus affero, et patrem invocans oro, misereatur mei atque Orestis, ut tandem potiamur (?) Iaris nostri.” In hac scriptura primum offendit infinitivus, quem Ahrentem quoque l. c. rescindi iubere mirationem facit. Non facturus erat, si considerasset quae statim secuntur:

Πεπραμένοι γὰρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα
 Πρὸς τῆς τεκούσης, ἀνδρα δ' ἀντηλλάξατο
 Αἴγισθον, ὅσπερ σοῦ γόνου μεταίτιος.

Et v. 129. ἐν τοῖσι σοῖς πόνοισι, 131. Κατεύχομαι σοι, καὶ σὺ κλυθίμου, πάτερ et sic ubique. Hinc apertum est imperativum a libris oblatum se habere rectissime. Deinde Hermannianae emendationi aliud obstare videtur. Non urgebimus, quae est Blomfieldii observatio, futurum verbi ἀνάσσειν apud Atticos scriptores frustra quaeri: illud nos male habet, quod miserrima Electra cum miseratione non pulchre spes longas copulatura videtur. Miti animo virginis ab omni auxilio destitutae verbum ἀνάξομεν (βασιλεύσομεν schol.) disconvenit, nec cum v. ἐποίκιτιέριον videtur bene coire. Quare Klausenius confugit ad v. ἀνάγειν, quomodo eum in aedes reducamus. Sed ea significatio illius verbi parum firmamenti habet in loco Iliad. O, 29. (fuere ibi qui ἀπήγαγον scriberent.) et aliena est ab Agam. v. 612. (948. perperam Klausenius laudat). Ubique de reduce Oreste κατελθεῖν usurpatur, ut v. 5., et κατάγειν, ut Agam. 1256. 1589. 1631. Adde quod tenor sententiae et Klausenii explicationem et Blomfieldii hanc emendationem:

Φίλον τ' Ὀρέστην πως ἀνάξον εἰς δόμους

videtur respuere. Nam ut Orestes aliquo modo reducatur, versu 130. demum patrem exorat: Ἐλθεῖν δ' Ὀρέστην δεῦρο σὺν ἰύχητινὶ Κατεύχομαι σοι κιλ. Solet autem sermo Aeschyleus severo progredi.

Quae adhuc explicuimus, facile convellunt et Wellauri conatum, qui servata librorum memoria post v. Ὀρέστην colo posito verba πῶς ἀνάξομεν δόμοις; in interrogationem subito erumpentem illigabat. Postremo Bothius, qui olim in alia omnia abierat, nuper ἐποίκιτιέριον τ' ἐμὲ Φίλον τ' Ὀρέστην πως ἀνάξομεν δόμοις dedit, adiunctis his: „Graecorum haec more copulata sunt, quo fere sensu Latini dicerent: si te misereat mei, fac ut Orestes aliquo modo reducatur de exilio, vel misereat te mei, ut Orestem recipiam.” Quae ratio non una parte laborat. Primum sententia: nam Orestem redire non consequens est ex miseratione patris; deinde loquendi ratione: nam Graeci in illa nervosiore conformatione apodosis, qua post rem imperativo expetitam statim alteram locum habere significant, aut καὶ ponunt aut nullam particulam: τε — τε locum nec habet, nec per potestatem suam potest habere. Veluti Pindarus Pyth. IV, 165. Τῦντιον ἀεθλον ἐκὼν τέλεσον καὶ τοι μοναρχεῖν καὶ βασιλευμένον ὄμνημι προήσειν. Aristoph. Plut. 1027. Τί γὰρ ποιήσει φράζε, καὶ πεπράξεται; alia suppeditat Fr. Ritschelii Schedd. Critt. p. 21 sq. Nullam particulam habet Pindarus Nem. IV, 37., in quem locum Dissenius sic explicat Homer. Iliad. Ψ, 71. Θάπτε με ὅτι τάχιστα, πύλας Ἄϊδαο περήσω, ubi ἵνα vel ὅπως suppressum statuit Aristar-

chus. Utramque rationem imitantur Romani, v. exempla V. Loersii in Ovid. Tristt. p. 375 sqq., nec nos in commotiore sermone refugimus. — Denique quod Ahrens l. c. subdubitanter coniecit *ὀπίσ' ἀνάξι' εἶδομεν*, eius patrocinium nec iam ipse vir praestantissimus suscipiet.

Si paucis complectamur quae adhuc exposuimus, in confessis est, Agamemnonem ipsum vocari, de Oreste reducendo nondum esse sermonem, denique de imperio aedium sibi Orestique comparando vix licere cogitari. Patris autem compellatio apte praemunitur verbis *καλοῦσα πατέρα*, similiterque vocativis, cuius vices verba *καλοῦσα πατέρα* gerunt, immiscetur Prom. 91 sqq. *καὶ τὸν πανόπτην κύκλον ἡλίου καλῶ, Ἴδεσθ' ἐμ' κτλ.* Alterum autem imperativum in sequentibus verbis occultari *τε* particula, quae est post v. *ἐπιόπτειρον*, credible reddit. Quare nihil remanebit offensionis, si nobiscum omnem locum in hanc speciem redintegraris:

*Κἀγὼ χέουσα τάσδε γέροντιβας πατρί,
Λέγω, καλοῦσα πατέρι', ἐπιόπτειρόν τ' ἐμὲ
Φίλον τ' Ὀρέστην, φῶς τ' ἀναψόν ἐν δόμοις.*

Egoque fundens has inferias patri, dico, vocans patrem, miserere mei carique Orestis et lucem incende in aedibus. Nunc sibi respondent *ἐπιόπτειρόν τε* (*ἐμὲ φίλον τ' Ὀρέστην*) et *ἀναψόν τε*. Ipsa imagine nihil aptius. Supra v. 46 sqq.

*Ἀνήλιοι βροτοστρυγεῖς
Ἄνοφοι καλύπτουσι δόμους
Δεσποτῶν θανάτοισι.*

Confer locum v. 763 sqq., corruptissimum illum quidem, sed cuius imago pelluceat *διαὶ δυοφεῶς καλύπτρας*. Transferri voces *φῶς*, *φέγγος* similia ad laetitiae, salutis significationem, oppositam tenebris, vel ex Homerico *φῶς ἐτάροισιν ἔθηκε* satis constat. In deliciis eae imagines Aeschylō: Perss. 292. *Ἐμοῖς μὲν εἶπας δόμασιν φῶς μέγα καὶ λευκὸν ἡμᾶρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμων.* Agam. 23. 508. *Ἦκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφρόνῃ φέρον Καὶ τοῖσδ' ἀπᾶσι κοινὸν Ἀγαμέμνων ἀναξ.* Sed ne quem moretur nostrum *ἀναψαι* tanquam cothurno indignum: cum vulgari sermone tritum esset *πῦρ ἀναψαι*, Aeschylus — qui infra v. 817. de Oreste dixit *ἢ πῦρ καὶ φῶς ἐπ' ἐλευθερία δαίων* — dixit *φῶς ἀναψαι*. Compara in ipsa dissimilitudine simillimum locum Sophoclis Scyr. fr. 497., ubi Ulixes Achillem increpans:

Ἄλλ' ὃ τὸ λαμπρὸν φῶς ἀποσβεन्नῶς γένους.

Nec aliter Tryphiodorus v. 425 sq. *πᾶσιν ἐλεύθερον ἡμᾶρ ἀνῆψεν Ἡμῖν Ζεὺς Κρονίδης* *).

Cum autem pergat Aeschylus:

*Πεπραμένοι γὰρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα
πρὸς τῆς τεκούσης, ἄνδρα δ' ἀντηλλάξατο κτλ.,*

subita in diversam imaginem declinatio neminem offendet, qui Aeschyleae ve-

*) *Φῶς* et *πῶς* commutantur cum alias tum apud Frontonem de Eloq. 9. p. 93. Niebuhr. *Εἰ ἡμέρα ἐστίν, φῶς ἐστίν*, ubi codex *πῶς*. Nobilem illam Chryssippi conclusionem praeter alios perstringit Ausonius Edyll. XVII, 17. *Hinc omnis certat dialectica turba sophorum. Est lux: estne dies ergo? Non convenit istuc.* Vide Theod. Bergkii de Chryssippi libris *περὶ ἀποφαντικῶν* (Cassell. 1841.) p. 38.

nae benignitatem reputaverit. Is enim cum saperet pleno pectore, omnia tam signatis imaginibus ob oculos ponere studebat, ut altera alteram truderet. Vide, ne longius abeamus, v. 193 sqq., ubi postquam Electra se et Oresten nautarum instar tempestate in alto iactari dixit, addit, si cui detur, ut salutem impetret, *σμικροῦ γένοιτ' ἂν σπέριματος μέγας πνυμίην.*

Eandem lucis et tenebrarum imaginem in alium quendam locum huius ipsius fabulae de divinatione inferebat Schuetzius. Dicimus v. 230 sqq. (238 sqq.), ubi Electrae verba ad Oresten conversae haec sunt:

*Ἦ τερπνὸν ὄμμα, τέσσαρας μοίρας ἔχον
Ἔμοι· προσαυδᾶν δ' ἔστ' ἀναγκαιῶς ἔχον
Πατέρα τε καὶ τὸ μητρὸς ἐς σέ μοι ὀπίει
Στέργηθρον· ἢ δὲ πανδίκως ἐχθαίρεται·
Καὶ τῆς τυθείσης ἠγλῆως ὁμοσπόρον·
Πιστὸς δ' ἀδελγὸς ἦσθ', ἐμοὶ σέβας φέρων
Μόνος· Κράτος τε καὶ Δίκη σὺν τῷ τρίτῳ
Πάντων μεγίστῳ Ζηνὶ συγγένοιτό μοι.*

In hoc tenerrimi affectus sermone, quem poetam ad Andromachae Homericæ nobilissimum exemplar Iliad. Z, 429 sq. assimilasse apertum est, Schuetzius vers. 235. pro *σέβας* voluit *σέλας*, h. e. lumen mihi afferens, novae scilicet et adhuc inusitatae felicitatis, si modo tibi (σοι enim legit) Robur et Vis et Iuppiter assistant. Ultima satis declarare, *σέλας*, non *σέβας*, legendum esse; nam reverendum fuisse fratrem sorori, etiamsi rem adversus patris interfectores male gessisset.

Fefellit Schuetzium Turnebi coniectura pro v. *Μόνος*, quae est codicum scriptura, *Μόνον* temere inculcantis. *Σέλας* autem ut concedamus translate usurpari potuisse pro laeta sorte — quanquam exempla desideramus —, ab huius profecto loci indole prorsus abhorrere accurata enarratio facile persuadebit. Dicit enim Electra, Oresten fratrem sibi quattuor vices praestare sive quattuor partes sibi agere. Illum sibi esse patrem, Agamemnone obruncato, matrem, Clytaemnestra enim scelere commisso indigna eo nomine; sororem, cum Iphigenia immolata esset; denique fratrem. Sed cum Orestes Electrae frater esset *φύσει*, non *θείσει*, non poterat haec sententia eodem gradu collocari cum reliquis ita, ut simpliciter diceret poeta: Tu mihi pater, mater, soror et frater es. Quid vero ex vulgata scriptura Electra? *Πιστὸς δ' ἀδελγὸς ἦσθα.* Haec torserunt interpretes, quorum Stanleius fidus frater es. transferens difficultatem dissimulavit, Bothius imperfectum *ἀορίστως* dictum opinatur, quod quid sit non habemus dicere; Klausenius circumloquitur: frater fidus eras iam antequam reliquorum omnium loco mihi diligendus eras, qui unus mihi honorem restituis, eum neque a patre, neque a matre, neque a sorore in vivis adiuver. Haec indigna quae operose confutes. Pessime *ἐμοὶ σέβας φέρων* mihi honorem restituis explanat Klausenius, nec melius Bothius mihi honorem ferens, h. e. habens, ut qui etiam mei causa redieris in patriam. Verum illa verba non possunt sonare nisi qui mihi affers id quod venerari possim. Ut v. 156. *σέβας ὦ δέσποτα*; Agam. 1501. *Ἐρμῆν, φίλον κήρυκα, κηρύκων σέβας.* Nimirum antea non habebat Electra, in quo veneratio ipsius et pietas acquiesceret. Iam cum hac sententia concilia imperfectum et videbis frustra esse.

Hoc enim ostenderet: „Tu mihi es pater, mater, soror et fidus frater eras, qui mihi afferas quod venerer.” Haec non coeunt. Reddamus poetae:

Πιστός δ' ἀδελφός ἴσθ', ἐμοὶ σέβας φέρων Μόνος.

Iam hoc dicit Electra: Tu mihi es pater, tu mater, tu soror; frater autem fac ut mihi sis fidus, qui quidem mihi solus afferas id quod venerer. Cum imperativo — ἦσθ' et ἴσθ' sunt confusa Sept. Theb. 1044. et alias — vide quam pulchre consonent sequentia:

*Μόνος· Κράτος τε καὶ Αἰκή σὺν τῷ τρίτῳ
Πάντων μεγίστῳ Ζηνὶ συγγένοιτό μοι.*

Hanc librorum scripturam cum Klausenio reduxit Bambergerus, sed idem tamen dubitat, ultra lectio praestet, *Μόνον Κράτος τε* an *Μόνος· Κράτος τε* (vel δέ). Nobis certissimum est, unam veram esse fidem codicum. Id enim instituta sententia flagitat ut dicatur: In te mihi sunt *quattuor* partes — qui mihi mortalium *unus solus* afferas quod venerer. Sed probatis his scabrities tamen quaedam orationis remanet cum offensione aliqua. Etenim Electra, si libros sequimur, optat, ut *Κράτος* et *Αἰκή* et *Ζεὺς* praeter Oresten sibi opitulentur. At id omnem fidem excedit, tam feram personam et ad omnem humanitatis vocem obturatam, qualem in Prometheus Aeschylus cum *Βία* exhibuit *Κράτος*, a tenera virgine in partes vocari eandemque cum ipsa divina Iustitia consociatam! (Nam loci qualis hic est Soph. Electr. 476. *Δίκαια δίκαια φερομένην χεροῖν κράτη*, toto caelo distant). Illam potius sententiam requirimus, ut in uno Oreste et venerationem sibi extare dicat et fiduciam, *κράτος*. Et mirum profecto, quod per universum trilogiae decursum alia omnia invocantur numina, ut v. 678 sqq. Suadela et Mercurius, nusquam *Κράτος*. Quod desiderari dicebamus, facili mutatione lucrabimur hac:

*Πιστός δ' ἀδελφός ἴσθ', ἐμοὶ σέβας φέρων
Μόνος κράτος τε καὶ Αἰκή σὺν τῷ τρίτῳ
Πάντων μεγίστῳ Ζηνὶ συγγένοιτό μοι.*

Sin quis in iunctura ultimae sententiae haerebit, praesto est haec emendatio:

Μόνος κράτος τ' ἀλλ' ἢ Αἰκή κτλ.

Unam *Αἰκήν σύμμαχον φίλοις* a patre submitti vult Orestes vers. 478. eamque in ipso discrimine affuisse celebrat chorus vers. 902 sq. Nec quinquam illud cruciabit, quod Electra medullitus commota ad Oresten suum, qui ipsi omnia esset, *Αἰκήν* et ipsum Iovem tertium accedere facit. Similiter Eteocles Sept. c. Theb. v. 1066 sq. cum diis et ipso Iove committitur.

Ceterum quod Schuetzius in fine *σολ* coniecit, temere videtur fecisse. Nam Electra ubique ita loquitur, ut et prospera et pericula ad se quoque pertinere dicat. Quare aut *μοι* stabit, aut, quod magis credimus, *νῶν* reponendum est. Utrumque facile poterat commutari, si cogites, primariam fuisse scripturam *NOIN*. Certe vers. 271. (279.) non dubitamus, quin oppositionis ratio flagitet, ut pro vulg. *δὲ νῶν νόσους* reddatur *δ' ἐμοὶ νόσους* (*ΔΕΜΟΙΝΟ-ΚΟΥΣ*), cum poenae ab Apolline Oresti monstratae ipsum solum, non sororem attingerent.

Quae illum versum excipit oratio Orestis, statim ab initio mendosa est. Ita enim nunc edunt:

Ζεῦ, Ζεῦ, θεωρός τῶνδε παραγμάτων γενοῦ,
cum libri omnes miro consensu formam Ionicam *πρηγμάτων* praebeant.

Quam quis non miretur suscepisse Klausenium? Immo Aeschylus scripsisse videtur:

Ζεῦ, Ζεῦ, θεωρός τῶνδε πημάτων γενοῦ.

Firmant sequentia. Unum addimus, utrumque in codicibus confligere Prometh. v. 973.

Haec praefati vos, cari commilitones, cohortamur, ut ad largas dapes omnigenae doctrinae, quas vobis in proximam hiemem apparavimus, alacri animo accedatis iisque sapienter fruamini.

P. P. in Acad. Georgia Augusta mens. August. MDCCCXLI.

RECITATIONES ORDINARIAE. ORDINIS THEOLOGORUM.

G. CHR. FRIDERICUS LÜCKE, Dr., privatim hor. IX-X. senis lectionibus interpretabitur *Evangelium et Epistolas Ioannis*; hor. XI-XII. quinis lectionibus docebit *Dogmaticam Christianam. Exercitationes utriusque societatis theologicae, et exegeticae et dogmaticae*, consueto more modoque moderari perget.

IO. CAR. LUD. GIESELER, Dr., publice *Historiae ecclesiasticae partem tertiam* tradet quinis per hebd. horis h. V.; privatim *eiusdem historiae partem primam* senis h. VIII. enarrabit, et *Historiam dogmatum* quinis h. IV. Praeterea *Societatis suae theologicae exercitationes* moderari perget.

IO. G. REICHE, Dr., *Epistolas Ap. Pauli minores, ad Galatas, Ephesios, Colossenses, Philippenses atque Thessalonicenses datas* h. IX-X. senis horis interpretabitur. h. XI-XII. quinis horis *Isagogen in NT. libros historico-criticam* tradet. Publice *epistolam ad Hebraeos* h. III-IV. diebus Lunae et Veneris interpretabitur.

ERN. RUD. REDEPENNING, Dr., publice *Seminarii Regii homiletici exercitationes* solito more moderabitur die Merc. h. II.; privatim *Isaiae vaticinia* interpretabitur quinies h. X.; *Theologiam practicam universam*, i. e. doctrinam *de Regimine Ecclesiastico (Theorie des Kirchenregiments), Liturgicam, Homileticam et Catecheticae* praecepta, denique doctrinam *de Cura animarum* tradet quinies, quater h. III., semel die Saturni h. X. *Societatis exegeticae sodalibus librum Iobi* explicandum proponet.

Dr. IO. PHIL. TREFURT, Superint. gener. princip. Gotting. et Profess. honor. theol., tradet: privatim h. I-II. quaternis lectionibus *praecepta artis catecheticae*, adiunctis *primis exercitationibus practicis*, ad filum: „*Tabell. Leitfaden zu akad. Vorles. über die Pastorallehre.*“ Publice h. I-II. diebb. Mercurii et Saturni, *Seminarii catech. Sodalium exercitationes* moderari perget. Praeterea de *privatissimis lectionibus Theologiae pastoralis*, addita *delineatione iuris eccl. protestantium generalis*, ratione habita illorum, quorum cognitio ministro verbi div. necessaria est, communicabit cum Commilitonibus, quorum intererit.

ORDINIS IURISCONSULTORUM.

G. HUGO h. VIII. *Encyclopaediam iuris universi, quo utimur*, ex octavo li-

bro suo, omissis tamen quae ad historiam iuris, quam internam dicimus, pertinent, h. IX. *Historiam iuris civilis s. Romani*, ex libro undecimo, h. XI. *Ius Romanum, quo utimur*, ex libro septimo sive *Institutiones* sive *Pandectas* eum dicat, quod tum primae in iure civili institutioni destinatus est, tum historiam iuris seponit, docebit.

ANT. BAUER hora IX-X. *Ius criminale* ex secunda compendii sui editione docebit; diebus Mercurii et Saturni hora II-III. civibus Nassovicis *Ius provinciale Nassoviense* tradet.

FRIDERICUS BERGMANN, Dr., h. II. *theoriam processus civilis* tradet; h. IX. quinquies per hebdomadem collegium, quod vocant *processuale practicum*, h. X. ter per hebdomadam *relatorium* instituet, librorum suorum (*Beitr. z. Einl. in d. Praxis d. Civilprocesse, Anleit. z. Referiren*) subsidiis usurus.

C. F. MÜHLENBRUCH, Dr., *Pandectas* quotidie h. X. et XI. ex libro suo docebit; *Ius hereditarium* h. IV-V. quinquies p. hebdomadam privatim quidem, iis tamen, qui *Pandectarum* scholis intererunt, tamquam harum scholarum partem tradet.

GEO. IUL. RIBBENTROP, Dr., privatim tradet hor. X-XI. *Institutiones iuris Romani*; hor. VIII-IX. *Historiam et antiquitates iuris Romani*; hor. III-IV. quinquies per hebdomadam *doctrinam de Hereditatibus*, privatim quidem, sed iis, qui *Pandectarum* scholis interfuerunt, tanquam harum continuationem.

WILH. THEOD. KRAUT, Dr., quinquies per hebdomadam hora XI-XII. *Ius publicum confederationis Germanicae nec non rerum publicarum eidem adscriptarum*; hora III-IV. *Ius ecclesiasticum, tam catholicorum quam protestantium*, tradet.

ORDINIS MEDICORUM.

C. I. M. LANGENBECK, Dr., Anat. et Chirurg. Prof., hor. XI-XII. diebus Lun., Merc. et Ven. *Osteologiam et Syndesmologiam* Iconibus suis osteologicis subsidiis exponet; hor. I-II. *Demonstrationes anatomicas* Iconibus suis anatomicis subsidiis instituet; hor. X-XII. et hor. II-IV. *Cadaverum dissectiones* una cum Prosectore PAULI dirigit; hor. VI-VII. pomeridiana *Chirurgiae alteram partem* tradet; hor. IX-X. *Clinicam chirurgicam et ophthalmiatricam* in Nosocomio chirurgico dirigit. Privatissime instituet: 1) *Cursum chirurgico-manualem*; 2) *Cursum operationum ophthalmiatricarum*.

IO. GUIL. HENR. CONRADI, Dr., hor. III. *Pathologiam*, ex 6. compendii sui editione, atque *Therapiam generalem*, ex compendio suo, hor. V. *Pathologiae et Therapiae specialis* partem secundam, *profluvia, cachexias, neuroses et mentis morbos* complectentem, ex 4. compendii sui editione tradet, hor. X. *Praxin medicam* in nosocomio academico eique adiuncto Clinico ambulatorio docebit.

C. F. H. MARX, Dr., tradet *Doctrinam de remediorum effectibus atque usu* (quam *Pharmacodynamicen vel materiam medicam nominant*) quinquies per hebdomadam hor. II-III. *Pathologiam et Therapiam generalem* totidem horis h. III-IV.

ED. CASP. IAC. DE SIEBOLD, Dr., hora VIII-IX. quinq. per hebdomadam *Artis obstetricae doctrinam* exponet, simulque auditoribus aditum ad *Clinicam obstetricae*

triciam partusque observandos praebebit. *Cursum operationum obstetriciarum cum explorationibus gravidarum* coniunctum sex. per hebd. hor. II. siv. V. instituet. *Clinicen obstetriciam* sueto more hor. III. moderari perget. *Medicinam forensem* quat. per hebd. hor. IV. docebit.

IO. FR. OSIANDER, Dr., tradet h. IX. *Artis obstetriciae doctrinam* secundum librum suum: *Die Ursachen u. Hülfsanzeigen der unregelm. u. schweren Geburten. 2te Ausg.*

F. WÖHLER, Dr., hora IX-X. sexies per hebd. *Chemiæ theoreticæ experimentalem* tradet. In laboratorio academico *Exercitationes chemicas practicas* sueto more instituet.

A. A. BERTHOLD, Dr., *Physiologiam* ad compendium suum (*Lehrbuch der Physiologie des Menschen und der Thiere. 2te Aufl.*) hora VIII-IX. docebit et *demonstrationibus experimentisque* illustrabit; *Anatomiæ comparatam*, adiunctis *demonstrationibus* in museo academico, hor. XI-XII.

C. H. FUCHS, Dr., sexies per hebdomadem hor. II-III. *Nosologiae et Therapiae specialis partem primam* et quater per hebdomad. hor. V-VI. *Neurosiæ et morborum, qui formæ mutationem spectant, doctrinam* tradet. *Praxin medicam* sueto more hora XI. in instituto clinico docebit.

RUDOLPHUS WAGNER, Dr., *Physiologiam et Embryologiam organismi humani cum histologia et anatomia microscopica* hor. X-XI. sexies per hebd. ad compend. suum: *Lehrb. d. Physiol. Leipz. 1839. 40.* docebit et *experimentis* illustrabit; *Historiam universæ naturæ præsertim organicæ et generis humani, studiosis omnium ordinum accommodatam*, hor. III-IV. quater per hebd. tradet; publice animalium et plantarum distributionem geographicam docebit.

ORDINIS PHILOSOPHORUM.

CHR. GUIL. MITSCHERLICH publice h. XI-XII. diebus Lunæ et Martis Seminarii Regii philologici Sodalibus *Delectum Idylliorum Theocriti* interpretandum proponet. Privatim hor. II-III. *Homeridarum et Callimachi Hymnos* explicabit.

A. H. L. HEEREN tradet *Historiam orbis antiqui* hora auditoribus commoda.

CAROLUS FRIDERICUS GAUSS hora X. *Methodum quadratorum minorum eiusque usum in Astronomia, Geodesia Sublimiori et Scientia naturali* explicabit; lectionibus privatissimis *Astronomiam practicam* docebit.

IO. FRID. LUD. HAUSMANN hora VIII-IX. dieb. Mart., Iov. et Ven. *Agriculturam*, eademque hora dieb. Lun., Merc. et Sat. *Metallurgiam* tradet. Hora X-XI. sexies p. h. *Mineralogiam*, ex secunda libri sui editione docebit.

GEO. FRID. BENECKE privatim hora vespertina VI-VII. *Elementa linguæ Anglicæ* tradet d. Lunæ, Martis, Iovis, Veneris: hora vespertina VII-VIII. *Selecta poeseos germanicæ sæc. XIII. specimina* interpretabitur.

G. C. I. ULRICH, tradet *Mathesin puram* h. III., *Trigonometriam (planam et sphaericam) et Stereometriam* h. IV., *Mathesin adplicatam sive Statices et Mechanices elementa, eorumque in machinis et architectura usum* h. I-II., *Geometriam et Stereometriam analyticam* h. XI.

CAROLUS HOECK quinquies per hebdom. hora IV-V. *Historiam antiquam universalem* tradet. — De *antiquitatibus vitae Romanorum privatae* aget hora e tabulis publicis indicanda.

GEO. FRID. GUIL. MEYER hora XI-XII. *Culturam sylvarum et Tutelam ac Politiam sylvarum* explicabit.

F. TH. BARTLING hor. II. dieb. Merc. et Sat. *Ordines plantarum polypetalarum*, hor. XI. d. Merc. *plantas in Horti acad. hibernaculis florentes* publice demonstrabit; hor. III. dieb. Lun., Mart., Iov. et Ven. *Organographiam et Physiologiam plantarum*, hor. I. dieb. Merc., Iov. et Sat. *Vegetabilium cryptogamorum historiam* tradet. — *Excursiones botanicas* solito more instituet.

HENRICUS RITTER *Systema philosophiae practicae* docebit quinquies per hebd. hor. X-XI. *Historiae philosophiae partem posteriorem seu historiam philosophiae recentioris usque ad novissima tempora deductam* tradet quinquies per hebd. hor. II-III.

CAR. FERD. RANKE h. I-III. die Saturni *Seminarii regii paedagogici Sodalium exercitationes* moderabitur; *privatis scholis* h. X. quater p. hebd. *Aristophanis Nubes* enarrabit.

RECITATIONES EXTRAORDINARIAE. ORDINIS THEOLOGORUM.

GUIL. HENR. DOROTH. ED. KÖLLNER h. IX-X. interpretabitur *Epistolas quas S. Paulus ad Romanos et ad Corinthios dedit*, senis per hebd. lectionibus; h. XI-XII. exponet *Theologiam christianam moralem* quinis scholis; h. II-III. *systemata dogmatica Lutheranorum, Catholicorum, Reformatorum et Socinianorum inter se comparabit* duce B. PLANCKIO: *Abriss einer histor. u. vergleichenden Darstellung der dogmatischen Systeme uns. verschied. christlichen Hauptpartheien.* Gött. 1822. quaternis p. h. scholis.

CAROL. THEOD. ALBERT. LIEBNER, Dr., *Seminarii Regii homiletici Sodalium exercitationes* moderari consueto more perget die Merc. hor. II-IV.; *privatim Artem homileticam* docebit dieb. Lun., Mart., Iov. et Vener. hor. III-IV.

ORDINIS IURISCONSULTORUM.

HENR. ALB. ZACHARIAE, Dr., tradet *Processum criminalem*, duce libro suo: *Grundlinien des gem. deutsch. Crim. Proc.*, iunctis *practicis exercitationibus*, quinquies per hebdom. hor. II. postmer.; *Historiam imperii et iuris publici germanici*, quater per hebdom. hora III.

HENRICUS THÖL, Dr., tradet *Ius mercaturae* ex libro suo *Das Handelsrecht*, quater per hebd. hora XI. Collegium, quod vocant *civile practicum* instituet ter per hebd. hora V.

ORDINIS MEDICORUM.

ERNESTUS GUILIELMUS HIMLY, Dr., postquam ex morbo convaluerit, *lectiones suas* indicabit.

IO. HENR. CHR. TREFURT, Dr., sexies per hebd. hora VIII-IX. *Tocologiam* tradet. *Cursum operationum obstetriciarum* hora V-VI. instituet. *Iis qui fortasse privatissime in Artis obstetriciae parte practica exerceri cupierint, horis commodis vacabit, et quotiescunque fieri potest partuum observandorum occasionem praebebit.*

CH. G. TH. RUETE, Dr., tradet *Materiam medicam et artem formulas medicinales conscribendi*, hora IV-V.; *Morbos oculorum et aurium, aegrotis et iconibus adhibitis*, explicabit, hora II-III.; *Morbos pulmonum et cordis*, praecipue respiciens usum instrumenti, quod *stethoscopium* vocatur, hora V-VI.; *Operationes circa oculorum et aurium morbos suscipiendas*; privatissime examinando *Pathologiam et Therapiam*.

AUG. GRISEBACH, Dr., *Anatomiam et Physiologiam plantarum*, addita *utriusque regni organici comparatione*, quater per hebdomadem tradet et d. Saturni ope microscopii illustrabit h. XI.; *Geographiam physicam* d. Merc., Iov., Vener. h. IV. docebit. *Exercitationes botanicas practicas* offert.

B. C. R. LANGENBECK, Dr., hor. VIII-IX. *Anatomiam pathologicam* quinques p. hebdomad. tradet; *Exercitationes practicas medico-forenses* binis p. hebdomad. horis moderabitur. Privatissimas scholas offert.

ORDINIS PHILOSOPHORUM.

CAROLUS OESTERLEY, Dr., quinques per hebdomadem hora IV-V. *Historiam artis picturae, statuarum et architecturae* enarrabit; hora VI-VIII. diebus Lun. et Iov. *exercitationes eorum moderabitur, qui viva exempla delineando imitari volunt*; privatissime docebit etiam *artem delineandi et pingendi*.

AUG. GUIL. BOHTZ *Psychologiam* diebus Lunae, Martis, Iovis et Veneris hora II-III. tradet. *Historiam Germanorum literariam inde a Klopstocklo usque ad nostra tempora* enarrabit hora X-XI.

F. G. SCHNEIDEWIN, Dr., publice *disputationes* sodalium Seminarii Regii Philologici moderabitur die Mercurii hora XI-XII. Privatim *Grammaticae Graecae partem alteram, h. e. Syntaxin sermonis Graeci*, docebit, quinques per hebd. hora II-III. Privatissime iuvenes linguae Graecae atque Latinae studiosiores in *crisi et interpretatione difficultiorum scriptorum* exercebit.

ERNESTUS LUDOVICUS A LEUTSCH, Dr. phil., publice Seminarii Regii philologici sodalibus *Virgilii Aeneidos librum sextum* explicandum proponet, dieb. Iov. et Vener. h. XI-XII. Privatim *Aristophanis Ranas* explicabit, quinques p. hebd. h. III-IV. Privatissime *Pindari carmina selecta* interpretabitur hor. IX-X.

IO. FR. CÉSAR *Historiam literarum francogallicarum* quater per hebd. hora commoda tradet; scholasque duas in *gallice scribendo et loquendo* quinques p. h. alteram hora V., alteram hora VI. solito more habebit. Privatissimas scholas continuabit. — Denique ad cuiuslibet gallici scriptoris explanationem nec non ad *exercitationes privatissimas in arte gallici scribendi acta diplomatica (Dipl. Styl.)* sese offert.

GUIL. HAVEMANN, Dr., hora III. quinques per hebd. *Historiam prae-*

cipuorum Europae regnorum inde a saeculo sexto decimo usque ad tempora nostra leget; hora XI-XII. dieb. Lun., Mart., Iov. et Vener. Historiam brunsvico-lunae-burgensem tradet.

IOANNES BENEDICTUS LISTING, hora II. *Physicam experimentalem tradet; lectionibus privatissimis de machinis vi vaporis aquei motis theoriam cel. DE PAMBOUR secuturus aget.*

* * *

GOTTF. DANIEL. AUWERS, rei equestris magister, *Artem equitandi tradet senis per hebd. horis; Exercitationes equestres in hippodromo regio sueto more continuabit; denique de equi corpore et specie aget.*

FRID. CAROL. LAPPE, Dr., Instituti Reg. veterinarii Director, tradet hor. I-II. *Anatomiam et Physiologiam animalium domesticorum rei rusticae inservientium, quinque per hebd.; hor. II-III. Pathologiam generalem animalium domesticorum, quater per hebd.; hor. X-XI. sexies exercitationes clinicas instituet.*

* * *

I. A. G. HEINROTH, Dr., *Cantandi exercitationes quas Singakademie vocant, diriget die Lunae hora VIII. vesp.; Artis musicae Theoriam die Mercurii et Saturni hor. I-II. explicabit. Crisin artis musicae tradet diebus Lunae, Martis, Iovis et Veneris hor. I-II. Artem concinne cantandi et clavichordium rite pulsandi privatissime docebit.*

H. M. MELFORD, Dr., *Linguae anglicae elementa quaternis per hebd. scholis tradet hora VII., e libris suis: „Vereinfachte Engl. Sprachlehre, Braunschweig. Vieweg 1841, The English Reader, 2d Edit. ebend. 1837;“ Historiam literaturae anglicae quinquaginta ultimorum abhinc annorum nec non BYRON Mazepa ex ed. sua Braunsch. Vieweg 1834. et W. SCOTT Lay of the last minstrel exponet, ternis per hebd. lectionibus hora I.; Synonymiam linguae anglicae adiunctis exercitationibus practicis explanabit, duce libro suo: „Synonymisches Handwörterbuch der Engl. Sprache, Braunsch. Vieweg 1841. ter per hebd. hora II-III. Praeterea privatissime linguas anglicam, franco-gallicam, italicam et hispanicam docebit; exercitationes scribendi et potissimum loquendi continuabit.*

RECITATIONES PRIVATIM DOCENTIUM.

ORDINIS THEOLOGORUM.

GEO. CHN. RUD. MATTHAEI *Evangelium Iohannis interpretabitur, e principiis in libro suo: „Auslegung des Evangeliums Johannes, zur Reform der Auslegung desselben, Göttingen 1837.“ explanatis sexies per hebd. hor. IX. Doctrinam Christi de civitate atque de ecclesia, tradet e principiis in libro suo: „die Macht und Würde des Fürsten. Leipzig 1841.“ expositis semel per hebd., die Iovis, hor. I., gratis.*

FRIDERICUS AUGUSTUS HOLZHAUSEN, Philos. Dr. ac Theolog. Lic., *Historiam ecclesiasticam universalem enarrabit senis lectt. h. VIII. Pentateuchum interpretabitur h. X. Societatis historicae sodales capitibus selectis Historiae ec-*

clesiasticae Eusebii interpretandis exercebit. *Historiam reformationis Ecclesiae uberiorem* explanabit senis lectt. hor. II.

ERNESTUS KLENER, Lic., *Psalmos* hor. X., *Iesariae vaticinia* h. XI. iunctis *exercitationibus exegeticis* latino sermone usus interpretabitur quinis per hebd. lectionibus. *Grammaticam linguae Hebraicae* hora III. totidem lectionibus exponet. *Societatis studia*, adhibito libro NITZSCHII „*System der christl. Lehre*,” ed. IV. 1839., sueto more moderari perget. Repetitorium de *Theologia dogmatica* offert.

LUDOVICUS DUNCKER, Lic., *Historiae ecclesiasticae partem posteriorem* enarrabit sexies per hebd. h. VIII-IX.

CAROLUS WIESELER, Lic., gratis *vitam Iesu Christi* enarrabit dieb. Lunae, Martis et Veneris hor. II.; privatim *Psalmos* interpretabitur quinis lectionibus hor. X.; denique *societatem exegeticam* sueto more moderari perget.

E Collegio Repetentium.

IO. THEOPH. KUNO KRANOLD gratis ex officio *Christologiam prophetarum* exponet addita potiorum capitum interpretatione diebb. Merc. et Saturn. h. I. *Historiam regni Hannoverani et Brunsvicensis ecclesiasticam* privatim narrabit. *Priorem historiae ecclesiasticae universalis partem* examinando repetet, idque gratis, latina lingua usus d. Saturn. h. XI.

CAR. GUIL. HAENELL gratis *pericopas evangelicas et epistolicas priori anni ecclesiastici dimidio addictas* interpretabitur perpetua ratione habita usus homiletici die Lunae et Iovis hora II.; privatim *Theologiam apologeticam* ternis scholis tradet assidue STRAUSSII placita recensens hora commoda; *repetitoriis* denique et *examinatoriis* vacabit.

ORDINIS IURISCONSULTORUM.

C. FRIDERICUS ROTHAMEL, Dr., *Ius ecclesiasticum* h. X. tradet, *Pandectas* privatissime docebit, *Ius feudale* h. II. tradet; *Examinatoria generalia et specialia* more sueto instituet.

CAR. IUL. MENO VALETT, Dr., tradet: *Institutiones et historiam iuris privati romani*, hora VIII.; *Pandectarum omnes partes, quarum una est ius hereditatum legatorum et fideicommissorum*, secundum librum suum: *Ausführliches Lehrbuch des praktischen Pandecten-Rechts*, hora IX et XI.; *Theoriam processus civilis* secundum compendium Martinianum, hora II.

FERD. OESTERLEY, Syndic. civit. Gotting., tradet *Iurisprudentiam extrajudicialem, i. e. iurisdictionem voluntariam quam vocant, de officio notariorum, et iurisprudentiam cautelarem*, quater per hebdom. hora III-IV.

COEL. ED. MOEBIUS, I. U. D. privatim tradet *Encyclopaediam et Methodologiam iuris universi* quinq. p. hebd. hor. IX-X. et *Institutiones iuris civilis, quo utimur*, sex. p. hebd. hor. X-XI. Praeterea *Examinatoria et Repetitoria* super omnibus *iuris partibus* offert.

S. BENFEY, Dr., *Processum civilem regni Hannoverani* quater per hebd. hora III. tradet; *Digestorum libros XVIII et XIX.* hora auditoribus commoda interpretabitur. Privatissime *Ius civile, processumque civilem* docebit.

F. B. GREFE, Dr., tradet *Historiam regni iurisque hanoverani* quinque per hebdom. hora XII-I.

G. F. SCHUMACHER tradet *Ius naturale s. philosophiam iuris*, quater per hebd. hor. IV.

GUIL. IUL. PLANCK, Dr., quinquies per hebdomadem hora X. *Processum civilem* tradet duce compendio MARTINI *Lehrbuch des Civilprocesses*, Heidelb. 1838. neque iis deerit, qui privatissime *iuris Romani disciplinam* repetere velint.

FRID. GUIL. UNGER, Dr. et praefecturae Regiae Goettingensis Assessor, quinquies p. h. hora X. *Encyclopaediam iuris univ.ersi* tradet ex conspectu cum auditoribus communicando; quater p. h. hora III. *Historiam et antiquitates iuris Germanici* explicabit, praetermissa tamen *iudiciorum historia*, quam die Saturni h. XI. vel etiam alia hora commoda gratis enarrabit, duce libro suo prope diem edendo (*Ueber die altheutsche Gerichtsverfassung*). Denique iis non deerit, qui privatissime de *Iure privato Germanico* erudiri cupiant.

E. W. WOLFF, Dr., quinquies p. h. tradet *Ius feudorum et mercimonii* h. III-IV.; *selecta iuris civilis controversi capita* quinquies p. h. tractabit *exercitationesque practicas* in his scholis instituet h. X-XI.

ED. WIPPERMANN, Dr., hora IV-V. *Ius publicum Germanicum* tradet neque iis deerit, qui vel *Pandectarum* vel aliam *iurisprudentiae disciplinam* repetere velint.

A. ZIMMERMANN offert *examinatoria et repetitoria de iure civili romano, de iure germanico privato, nec non de processu civili* habenda.

ORDINIS MEDICORUM.

L. A. KRAUS offert tradenda: *Pharmacologiam sive Materiam medicam* secundum librum suum sub tit. *wissenschaftl. Uebersicht d. Heilmittellehre*; hor. IV. *Nosologiam et Therapiam gener.*, e libro suo sub tit. *allg. Nosol. u. Therapie, wissenschaftl. dargestellt*; hor. III. *Artem formulas medicin. concipiendi* e libro sub tit. *das Heilmittelverordnen*; hora auditoris commoda; gratis.

I. H. PAULI, Dr., hora VII-VIII. vespertina *doctrinam de fasciis vincturisque chirurgicis* tradet; simulque in iisdem applicandis auditores erudiet. — Privatissime *operationes in dentium morbis adhibendas* instituet: dentes artificiose faciendos, dentiumque series (quas dicunt *Gebisse*) construendas, iisque inprimis dentes Parisienses ex vitro metallico (quod *Email* dicunt) factos inserendos docebit.

E. F. G. HERBST, Dr., hor. VIII-IX. quinquies per hebd. *Physiologiam corporis humani* docebit, eandem experimentis et observationibus microscopicis illustraturus. *Pathologiam et Therapiam morborum infantum et mulierum* quater per hebd. hor. IV-V. vel alia magis commoda tradet.

CH. F. E. STROMEYER, Dr., hora VIII-IX. quinquies per hebd. *Pharmaciam* tradet. hora X-XI. v. a. h. c. diebus Martis, Mercurii et Veneris *exercitationes chemicas practicas ad exploranda praeparata pharmaceutica* sueto more instituet. Praeterea repetitoria et examinatoria de *Pharmacologia, Pharmacia* singulisque *chemiae theoreticae partibus* offert.

CAROLUS BERGMANN, Dr., h. X-XI. quinquies per hebdomadem *physiologiam* docebit; h. XI-XII. diebus Mart., Iov. et Ven. iis, qui iuri student *medicinam forensam* tradet.

ORDINIS PHILOSOPHORUM.

GEORGIUS H. BODE, Dr., Ord. philos. Assessor, privatim hora II. *Encyclopaediam philologicam* tradet; hora III. *Taciti historias* interpretabitur; privatissime *linguam Graecam et Latinam* docebit.

HENR. FERD. WÜSTENFELD, Dr., Ord. philos. Assessor, hora VIII. *Iobi librum* interpretabitur; hora II. *Introductionem in Vet. Test. libros* tradet. *Scholas Arabicas* horis commodis continuabit.

A. F. H. SCHAUMANN, Dr. iur. et phil. Ord. Phil. Assessor, quaternis lectionibus, quibus secunda editio libri DAHLMANNI: „*Quellenkunde der deutschen Geschichte. Göttingen 1838.*“ fundamentum erit, *Historiam Germaniae* hora II-III. docebit. *Artem diplomaticam* docebit, simulque *exercitationes practicas scripturas veteres et diplomata legendi*, instituet.

AUGUSTUS BERNHARDUS KRISCHE, Phil. Dr., Ord. philos. Assessor, privatim *Historiam philosophiae antiquae* tradet senis per hebdomadem horis III-IV.; gratis *Aristotelis libros metaphysicos* illustrabit h. V-VI., dieb. Lun. et Iovis.

FR. GUIL. SCHRADER, Dr. phil., tradet hora I-II. *Architecturae civilis Theoriam*; horis commodis *Arithmeticam*.

C. FOCKE, Dr., docebit *singulas artium mathematicarum disciplinas* horis commodis.

ALB. LION, Dr., h. X-XI. *Demosthenis Orat. de Corona*, h. XI-XII. *Dionysii Periegetae carmen una cum Historiae Geographiae antiquae* explicabit, hora I-II. *Virgilii Aeneida* interpretabitur, h. II-III. *Syntaxin Grammaticae Latinae adiunctis exercitationibus Latine scribendi* tradet. — Privatissime *linguas veteres et recentt.* docebit.

H. G. KÖHLER, Dr. phil., docebit *Mathes. puram*, duce LORENZ *Grundriss der reinen Mathematik* quinquies per hebdom. hor. III-IV. *Technologiam* d. Lun., Mart., Iov. et Ven. hor. II-III. *Architecturam civilem* d. Lun., Mart., Iov. et Ven. hor. XI-XII. adiunctis *exercitationibus artis delineandi*. Ad privatissimas lectiones paratus est.

THEODORUS BENFEY h. I-II. diebb. Lun. et Mart. docebit *Grammaticam Linguae Sanscritae*. h. I-II. diebb. Iov. et Ven. interpretabitur *Nalum*. H. III-IV. quater per hebdom. *linguas Sanscritas (sanskritam, graecam cett.)* inter se comparabit.

M. A. STERN tradet *Analysin atque geometriae analyticae rudimenta*, quinq. p. hebdom. hora III.; *Theoriam resolutionis aequationum numericarum* quater p. hebdom. hora XI. Privatissime *Mechanicen* docebit.

ANDR. THOSPANN, Phil. Dr., narrabit h. II. quater per hebdomadem *Merita Leibnitzii in historiam Guelforum*.

C. W. B. GOLDSCHMIDT docebit *Theoriam magnetismi terrestris* quinq. per hebdomadem h. X. *Calculum probabilitatis* quater per hebdomadem h. III. *Astronomiam theoreticam* quinquies per hebdom. hora V.

H. A. L. WIGGERS, Dr., *Repetitoria et Examinatoria de Chemia theoretica, Stoechiometria, Pharmacia, ceterisque Chemiae partibus* privatissime instituet.

CAROLUS HIMLY, Dr., *Physicem experimentalem* docebit quinquies per hebdomadem hora II-III. *Exercitationes chemicas practicas* diebus et horis com-

modis in laboratorio suo instituet. Privatissime singulas *Chemiae Physicesque partes* repetendo et examinando docebit.

E. BERTHEAU, gratis h. I. diebus Martis et Veneris *linguam Chaldaicam* secundum grammaticam suam apud Vandenhoeck et Ruprecht edendam tradet et *selecta e libro Danielis capita* explicabit; privatim h. X. *librum Iesariae* interpretabitur; h. II. *archaeologiam bibliorum ss. cum historia Hebraeorum* exponet; privatissime *linguam arabicam* docebit. *Societatem exegeticam* sueto more exercebit.

FRIDERICUS WIESELER, Dr., gratis *praecipua monumenta artium a veteribus Italiae incolis cultarum* illustrabit, die Saturni h. XI-XII.; privatim *praemissa isagoge universali mythologiam et religiones Graecorum veterum* explicabit, quaternis scholis, d. Lunae, Martis, Iovis, Veneris, h. IX-X.; privatissime *Artem criticam et hermeneuticam* docebit; *Societatem philologicam* regere perget.

GUILELMUS ROSCHER, Ph. Dr., privatim docebit *Doctrinam politicam et statisticam*, auditoribus omnium ordinum accommodatam, quinis per hebdomadem scholis, hora II-III.; *Oeconomiam politicam*, (*Nationalökonomie u. Finanzwissenschaft*) quinis per hebdomadem scholis, hora III-IV.

EDUARDUS WAPPÄUS, Dr., gratis *Geographiam et Statisticen Regni Hannoverae* tradet die Sat. hora XI. Privatim *Statisticen universalem* dieb. Lun., Mart., Iov. et Ven. h. XI.; *Geographiam universalem* iisdem dieb. h. V. docebit.

THEOD. TOEGEL, Dr., tradet privatim *Principia politiae sive internarum rerum administrationis theoriam*, imprimis ratione habita *status ac legum in regno Hannoverano valentium*. dieb. Lun., Mart., Iov. et Vener. h. XI-XII.; *Oeconomiam politicam* (*Nationalökonomie u. Finanzwissenschaft*) quater p. hebd. hora IV-V. dieb. Lunae, Mart., Mercur. et Iov.

GUIL. MÜLLER, Dr., publice d. Merc. et Sat. h. I. carmen *Hartmanni „der arme Heinrich“* ex editione in usum auditorum a se curanda ita explicabit, ut eos potissimum respiciat, qui haec studia incipere velint. Privatim *grammaticam theodiscam* tradet quater per hebd. h. V.

* * *

Musicam delineandique artem, nec non cultissimorum Europae populorum linguas ac literas tradent etiam alii viri intelligentes doctique, iique lectionum suarum rationem tempusque loco solito indicabunt. *Saltationem armorumque tractandorum artem* stipendiis regis auctorati Magistri docent.